

YURAKNING O‘TKAZUV SISTEMASI VA STENOKARDIYA KASALLIGINING KELIB CHIQISH SABABLARI VA PROFILAKTIKASI

Musinjonov Alisherjon Qobiljon o‘g‘li

*University of Business and Science “Tibbiyot kafedrası” o‘qituvchisi,
alisherbee1995@gmail.com*

G‘aniyev Abduvosit Sohibjon o‘g‘li

*University of Business and Science “Tibbiyot kafedrası” o‘qituvchisi,
Majnun_55@mail.ru*

Xayrullayev Abdumajid Abdug‘ani o‘g‘li

*University of Business and Science “Tibbiyot kafedrası” o‘qituvchisi,
abdumajidxayrullayev21@gmail.com*

Hasanova Sarvinoz Samijon qizi

*University of Business and Science Davolash ishi yo‘nalishi 25-13 guruh talabasi,
sarvinozhasanova2910@gmail.com*

G‘ulomjonov Sirojiddin Sultonmurod o‘g‘li

*University of Business and Science Davolash ishi yo‘nalishi 25-13 guruh talabasi,
sirojiddingulomjonov1827@gmail.com*

Annotatsiya

Ushbu ilmiy ishda yurak o‘tkazuvchi tizimi buzilishlarining stenokardiya patogenezidagi o‘rni va profilaktik chora-tadbirlarning samaradorligi o‘rganiladi. Tadqiqotning maqsadi yurak o‘tkazuvchanligidagi funksional va organik o‘zgarishlarni aniqlash, ularning miokard ishemiyasi rivojlanishiga ta‘sirini baholash hamda ushbu asosiy omilni hisobga olgan holda profilaktika strategiyalarini ishlab chiqishdan iborat. Ishda klinik kuzatuvlar va mavjud adabiyotlar tahlili asosida yurak ritmi va o‘tkazuvchanligi buzilishlarini erta aniqlashning ahamiyati, shuningdek, moddiy almashinuvi, hayot tarzi va dori-darmon terapiyasini o‘z ichiga olgan kompleks profilaktika dasturining zarurati asoslab beriladi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, o‘tkazuvchi tizim holatini muntazam monitoring qilish va korreksiya qilish stenokardiya hujumlarining oldini olishda muhim profilaktik yo‘nalish hisoblanadi.

Kalit so‘zlar: *yurak o‘tkazuvchi tizimi, stenokardiya, patogenez, profilaktika, elektrokardiografiya, aritmiya, miokard ishemiyasi.*

Abstract

This scientific work examines the role of cardiac conduction system disorders in the pathogenesis of angina pectoris and evaluates the effectiveness of preventive measures. The aim of the study is to identify functional and organic changes in cardiac conduction, assess

their impact on the development of myocardial ischemia, and develop preventive strategies based on this key factor. Based on clinical observations and an analysis of existing literature, the study substantiates the importance of early detection of cardiac rhythm and conduction disturbances, as well as the necessity of a comprehensive prevention program that includes metabolic regulation, lifestyle modification, and pharmacological therapy. The results indicate that regular monitoring and correction of the conduction system is an important preventive measure in reducing the occurrence of angina attacks.

Keywords: *cardiac conduction system, angina pectoris, pathogenesis, prevention, electrocardiography, arrhythmia, myocardial ischemia.*

Аннотация

В данной научной работе рассматривается роль нарушений проводящей системы сердца в патогенезе стенокардии и оценивается эффективность профилактических мероприятий. Цель исследования — выявить функциональные и органические изменения в проводящей системе сердца, оценить их влияние на развитие ишемии миокарда, а также разработать профилактические стратегии с учётом данного ключевого фактора. На основе клинических наблюдений и анализа существующей литературы обосновывается важность раннего выявления нарушений ритма и проводимости сердца, а также необходимость комплексной программы профилактики, включающей коррекцию обмена веществ, изменение образа жизни и медикаментозную терапию. Результаты показывают, что регулярный мониторинг и коррекция состояния проводящей системы сердца являются важным направлением профилактики, способствующим снижению частоты приступов стенокардии.

Ключевые слова: *проводящая система сердца, стенокардия, патогенез, профилактика, электрокардиография, аритмия, ишемия миокарда.*

Kirish

Yurak-qon tomir kasalliklari, jumladan stenokardiya, zamonaviy jamiyatda o‘lim va nogironlikning yetakchi sabablaridan biri bo‘lib qolmoqda. Stenokardiyaning rivojlanishida yurakning o‘tkazuvchi tizimining funksional holati muhim patogenetik omil hisoblanadi. O‘tkazuvchi tizimdagi buzilishlar miokardning qon bilan ta‘minlanishi va kislorod talabining muvozanatini buzib, ishemik hujumlarni keltirib chiqarishi mumkin. Shu sababli, ushbu buzilishlarni o‘rganish va ularning profilaktikasi dolzarb ahamiyatga ega. Ushbu bo‘limda yurak o‘tkazuvchanligi buzilishlarining stenokardiya etiologiyasidagi o‘rni, ularni erta aniqlash imkoniyatlari va asosiy profilaktika yo‘nalishlari umumiy ko‘rinishda taqdim etiladi. Tadqiqotning maqsadi mazkur patologik bog‘liqlikni tahlil qilish va samarali oldini olish choralarini asoslashdan iborat.

Asosiy qism

Yurakning o‘tkazuvchi tizimi buzilishlari va stenokardiya o‘rtasidagi patogenetik bog‘liqlikni chuqurroq tahlil qilish uchun tadqiqotning uslubiy asoslarini belgilash zarur. Ushbu bo‘limda muammoning tahlili, qo‘llanilgan tadqiqot metodologiyasi va olingan asosiy natijalar keltiriladi.

Muammoning tahlili shuni ko‘rsatadiki, yurak o‘tkazuvchanligidagi buzilishlar nafaqat o‘z-o‘zidan klinik ahamiyatga ega, balki miokard ishemiyasining muhim provokatori sifatida ham namoyon bo‘ladi. Asosiy patofiziologik mexanizm yurakning elektr faolligidagi o‘zgarishlar bilan bog‘liq. Xususan, sinoatrial tugunning disfunktsiyasi, atrioventrikulyar o‘tkazuvchanlikning pasayishi yoki oshishi, shuningdek, o‘ng va chap oyoqcha o‘zagi blokadalarida yurak ritmining buzilishi yurakning qisqarish chastotasi va samaradorligiga ta’sir ko‘rsatadi. Bu esa, o‘z navbatida, miokardning kislorod talabini oshiradi yoki koronar tomirlardagi qon oqimini buzadi. Natijada, mavjud aterosklerotik jarohat fonida miokardning kislorod etishmovchiligi yuzaga keladi, bu esa stenokardiya hujumlarini qo‘zg‘atadi. Shunday qilib, o‘tkazuvchi tizimning holati koronar patologiyaning klinik kechishini modulyatsiya qiluvchi omil sifatida harakat qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi sifatida retrospektiv tahlil va mavjud ilmiy adabiyotlarning tizimli sharhi qo‘llanildi. Retrospektiv tahlil uchun ikkinchi darajali tibbiy muassasaning arxiv materiallari, xususan, 45 yoshdan oshgan bemorlarning elektrokardiografik monitoring ma’lumotlari va klinik kuzatuv varaqalari o‘rganildi. Tanlovga asosan barqaror yoki nostabil stenokardiya tashxisi qo‘yilgan, shuningdek, EKGda o‘tkazuvchanlik buzilishlari qayd etilgan bemorlar kiritildi. Adabiyotlar sharhida esa so‘nggi o‘n yillikdagi milliy va xalqaro ilmiy nashrlardagi maqolalar tahlil qilindi, ularning asosiy natijalari va xulosalari qiyosiy tahlilga tortildi. Ushbu ikki usulning kombinatsiyasi muammoning nazariy va amaliy jihatlarini yoritish imkonini berdi.

Olingan natijalar shuni ko‘rsatdiki, tadqiqotga kiritilgan bemorlarning aksariyat qismida stenokardiya klinik belgilari bilan bir vaqtda EKGda o‘tkazuvchanlik buzilishlarining aniq belgilari qayd etilgan. Eng ko‘p uchraydigan buzilishlar orasida birinchi darajali atrioventrikulyar blokada va o‘ng oyoqcha o‘zagi blokadas ustunlik qildi. Adabiyotlar tahlili esa shuni tasdiqladiki, ushbu o‘zgarishlar nafaqat kasallik og‘irlashuvining prognostik belgisi, balki kelajakdagi yurak-qon tomir hodisalari, jumladan, o‘tkir koronar sindrom xavfini oshiruvchi omil hisoblanadi. Bundan tashqari, o‘tkazuvchanlik buzilishlarini erta aniqlash va farmakologik korreksiya qilish bemorlarning klinik kechishini yaxshilashga, shu jumladan stenokardiya hujumlarining chastotasi va intensivligini kamaytirishga yordam berishi aniqlandi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, yurak o‘tkazuvchi tizimi buzilishlari stenokardiya patogenezida muhim oraliq bog‘lovchi halqa vazifasini o‘taydi. Ushbu bog‘liqlikni tan olish va uni klinik amaliyotda hisobga olish samarali profilaktikaning asosiy yo‘nalishlaridan birini belgilaydi. Bu, birinchi navbatda, yurak elektr faolligini muntazam skrining qilish, xavf guruhidagi shaxslarni aniqlash va kompleks terapevtik yondashuvni, jumladan hayot tarzini o‘zgartirish, asosiy kasallikni davolash va o‘tkazuvchanlik buzilishlarini korreksiya qilishni o‘z ichiga oladi.

Yurak o‘tkazuvchanligi buzilishlari stenokardiya patogenezida muhim omil hisoblanadi. Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, bu buzilishlarni erta aniqlash va kompleks profilaktik choralarni, jumladan, muntazam EKG skriningi, hayot tarzini o‘zgartirish va zarur bo‘lganda farmakoterapiyani qo‘llashni o‘z ichiga olgan yondashuvni amalga oshirish zarur. Buning natijasida yurak-qon tomir hodisalari xavfini kamaytirish va bemorlarning hayot sifatini oshirish mumkin.

Foydalanilgan dabiyyotlar

1. Xalimov A.A. Yurak-qon tomir kasalliklari: zamonaviy qarashlar. Toshkent: Tibbiyot nashriyoti; 2020.
2. Karimova S.T. Stenokardiya va uning klinik kechishi. Toshkent: Fan va texnologiya; 2019.
3. Yusupov R.Sh. Yurak o‘tkazuvchanligi buzilishlarining diagnostikasi. O‘zbekiston kardiologiya jurnali. 2021;(4):45-50.
4. Global Heart Initiative. Management of Angina Pectoris. Jeneva: WHO Publications; 2018.
5. Abidova M.N. Yurak aritmiyalari va profilaktika usullari. Samarqand: Samarqand tibbiyot instituti nashriyoti; 2022.